

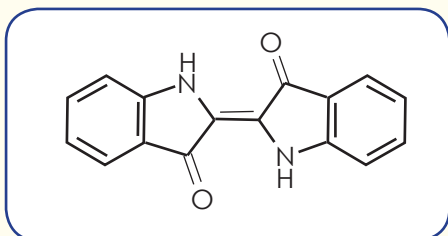
צבעים בראי ההיסטוריה

רוב חומרי הצבע בימינו הם סינתטיים, אך בעבר הפיקו חומרי צבע ממירלים שונים או מצמחים ובעלי חיים.

חומרי צבע חומים מסוימים הכילו חלודה, Fe_2O_3 . הצבע אדום ורמיליון, הופק ע"י טחינת המינרל סינבר (Cinnabar), המכיל את החומר היוני כספית גפרית, HgS . במצרים העתיקה השתמשו במלח הנחושת מלכיט (malachite) ליצירת צבע ירוק לשימושם של ציירים ואף לאיפור עפעפי נשים.

חומרי צבע מסוג זה הם חומרים יוניים. חומרי צבע שהופקו מצמחים או בעלי חיים הם חומרים מולקולריים.

צבע הג'ינס, אינדיגו, הופק מן הצמח אינדיגופרה (Indigofera), שגדל באזורים טרופיים.

בסוף המאה התשע עשרה, גדל הביקוש לצמח על ההיצע, וב-1905 קיבל אדולף פון באייר פרס נובל לכימיה על זיהוי מבנה החומר ופיתוח תהליך תעשייתי לייצור סינתטי של כמויות גדולות של אינדיגו. ביהדות נהגו לצבוע את פתילי הציצית בצבע תכלת, שהופק מהחילזון ארגמון קהה - קוצים (Murex Trunculus). חילזון זה נפוץ בים התיכון, ובתי מלאכה להפקת הצבע מן החילזון התגלו לאורך חופי ישראל, מראש הנקרה ועד חיפה.

מדוע חומרים מולקולריים מסוימים, כמו האינדיגו, הם בעלי צבע ואחרים - חסרי צבע?

את שיחזור הפקת הצבע מהחילזון ומוצגים ארכיאולוגיים הקשורים לתעשייה זאת, תוכלו לראות במוזיאון המזגה בנחשולים: <http://www.mizgaga.com/Site/pages/inPage.asp?catID=227>.

